

Загальні питання педіатрії. Оцінка фізичного розвитку дитини

План:

- 1.Поняття педіатрії
- 2.Історія розвитку педіатрії в Україні
- 3.Розвиток організму дитини
- 4.Характеристика доношеної новонародженої дитини
- 5.Періоди дитячого віку і їх характеристика
6. Оцінка фізичного розвитку дитини
 - а)визначення маси тіла
 - б)визначення зросту
 - в)визначення окружності голови
 - г)визначення окружності грудної клітки

**ТЕРМІН «ПЕДІАТРІЯ»
СФОРМУВАВСЯ ВНАСЛІДОК
ПОЄДНАННЯ ДВОХ
ГРЕЦЬКИХ СЛІВ «PAIS»,
«PAIDOS»-ДИТИНА ТА
«IATREIA»-ЛІКУВАТИ,ТОБТО
ЛІКУВАТИ ДИТИНУ.**

Педіатрія-це наука про здорову і хвору дитину в тому числі про її розвиток, анатомо-фізіологічні можливості в тому числі й хвороби

В поняття «педіатрія» включається
питання анатомії, фізіології, гігієни
дитячого віку, вигодовування дітей, усі
хвороби (внутрішні, інфекційні, спадкові та
ін.) дитячого віку, а також їх профілактика

Історія педіатрії в Україні

Аж до другої половини XIX ст. педіатрія розвивалась поряд з акушерством і гінекологією.

Засновником педіатрії, як окремої науки, вважається Степан Хомич Хотовицький (1796-1889рр.), українець за походженням, професор медико-хірургічної академії в Петербурзі. Завдяки його наполегливим вимогам, педіатрія була відокремлена від акушерства в окрему науку.

В книзі "Педіатрика" (1847р.) С.Х. Хотовицький зазначав, що дитина – це не доросла людина в мініатюрі.

Боротьбу з дитячою смертністю і роботу щодо підготовки лікарів-педіатрів на Україні проводив професор І.В.Троїцький (1856-1923рр.) Він є автором 150 наукових праць і декількох підручників з педіатрії, історії педіатрії та дитячої гігієни. Його "Курс лекцій з хвороб дитячого віку" (1887р), по суті, був першим повноцінним підручником з педіатрії в Україні. Учений працював у галузі антенатальної профілактики, гігієни дітей, з'ясування етіології та патогенезу дитячих інфекційних хвороб. Він довів вплив соціально-економічних умов на розвиток рахіту і рівень дитячої смертності, а також необхідність заходів щодо охорони здоров'я матері для нормального розвитку дитини.

70 роки XIX ст. починає свою науково-педагогічну діяльність Ніл Федорович Філатов.

Заслуга Н.Ф.Філатова перед світовою педіатрією в тому, що він значно випередив своїх колег лікарів – педіатрів у вивченні клініки дитячих хвороб, особливо гострих інфекційних захворювань дитячого віку. Філатов вперше почав лікувати дифтерійною сироваткою дітей, хворих на дифтерію. Майже всі праці Н.Ф.Філатова були видані іноземними мовами.

Першу в Україні кафедру дитячих хвороб було організовано в 1889 році при Київському університеті св.Володимира. В 1920 році – Київський медичний інститут. І тільки в 1930 році при медінституті було відкрито факультет охорони материнства і дитинства. Професор, член академії наук О.М. Хохол очолювала кафедру пропедевтики дитячих хвороб і госпітальної педіатрії при Київському медичному інституті ім О.О. Богомольця.

Її наукова діяльність (1945-1964рр.) була спрямована на вдосконалення вигодовування дітей 1-го року життя. Багато наукових праць О.М. Хохол присвятила захворюванням травної системи, нирок і шкіри у дітей.

Кафедри педіатрії Київського медичного інституту відіграли важливу роль у розвитку педіатрії в Україні. Наукові праці колективів цих кафедр відомі за межами України. Колективи десятиліттями розробляли найактуальніші проблеми педіатрії, розвивали славні традиції видатних педіатрів.

Значний внесок у розвиток педіатричної науки та вдосконалення медичного обслуговування дітей і майбутніх матерів належить Українському НДІ педіатрії, акушерства та гінекології АМН України. Він є провідним науковим закладом України, який протягом багатьох років здійснює організацію і координацію науково-дослідних робіт, спрямованих на вивчення проблем охорони здоров'я матері і дитини.

- 1.Періоди дитячого віку, їх класифікація і характеристика

1. Внутрішньоутробний період:

- 1) Фаза ембріонального розвитку (від зиготи до 9 тижня вагітності)

- 2) Фаза плацентарного розвитку(9-40 тижні вагітності)

2. Позаутробний період:

- 1) Період новонародженості(від народження до 28 днів життя)

- 2) Період немовляти (28 днів-12 міс)

- 3) Раннє дитинство(1-3 роки)

- 4) Дошкільний (3-7 років)

- 5) Молодший шкільний вік (7-10 років)

- 6) Середній шкільний вік(7-10 років)

- 7) Старший шкільний вік(15-18 років)

Розвиток організму дитини

***Внутрішньоутробний період розвитку та вплив шкідливих чинників на розвиток дитини**

Стан дитини при народженні та її повноцінність у майбутньому багато в чому залежать від здоров'я батьків, від особливостей вагітності й умов її перебігу. На потомство шкідливо впливають нераціональний спосіб життя матері, так і батька, їхні фізичні та психічні перевантаження, тяжкі хвороби, патологія вагітності. У наш час відомо понад 400 факторів, які згубно впливають на внутрішньоутробний розвиток плода. Має значення не тільки характер патогенного чинника та тривалість його впливу, а й те, у який період вагітності він діє.

Розрізняють три основні групи захворювань під час внутрішньоутробного розвитку плода:

1) Гаметопатії-це спадкові захворювання,що виникають через ураження статевих клітин батьків,яків проявляються хромосомними і генними мутаціями

2) Ембріопатії виникають внаслідок впливу несприятливих факторів навколишнього середовища на зародок

3) Фетопатії-захворювання плода,які виникають внаслідок шкідливих впливів на нього після 10-го тижня вагітності і до початку пологів

Характеристика доношеної новонародженої дитини

Для характеристики новонароджених дітей існує поняття зрілості. Зріла доношена дитина голосно кричить, ефективно ссе, добре утримує тепло. Вона робить активні рухи, в неї виражений м'язовий тонус, є такі фізіологічні рефлекс, як сосання і ковтання, долонно-ротовий рефлекс Бабкіна (при натисканні на долоню дитина відкриває рота), хватальний рефлекс Робінсона (якщо вкласти палець у долоню дитини, то вонга міцно охоплює його), рефлекс повзання або феномен Бауера (дитина, покладена на живіт, робить спроби повзати), рефлекс автоматичного ходіння (новонароджений переступає з ногою на ногу, якщо його тримати у вертикальному положенні)

Оцінка фізичного розвитку дитини

Для того, щоб оцінити фізичний розвиток дитини, необхідно знати закономірності росту дитячого організму. На основі зважування та вимірювання великої кількості здорових дітей одержано середні показники фізичного розвитку. Порівняння показників росту кожної дитини з середніми значеннями дає уявлення про її фізичний розвиток.

Орієнтовно масу тіла на першому році життя можна визначити за формулою, яку наводять Мазурін та Воронцов(1985); для I півріччя за цією формулою маса тіла дорівнює:

$$M = \text{маса при народженні} + (800 \times n)$$

де: n-вік дитини в місяцях; 800-середній щомісячний приріст маси протягом I півріччя

Для II півріччя життя маса тіла дорівнює:

$M = \text{маса при народженні} + (800 \times 6) + 400 \times (n - 6)$, де 800х6- збільшення маси за I півріччя; n-вік дитини в місяцях; 400г- середній щомісячний приріст маси за II півріччя

Маса тіла доношеної новонародженої дитини звичайно становить 2500-3400г, дівчаток-3300г.

Протягом першого року життя швидко збільшує

дитини.

Середні значення приросту маси тіла з кожний місяць першого півріччя становить,г:

1-й місяць-500-600

2-й місяць-800-900

3-й місяць-700

4-й-600

5-й місяць-500

6-й місяць-500

Річна дитина в середньому важить 10кг.
Після першого року життя темпи зростання маси тіла поступово знижуються, збільшуються лише в період статевого дозрівання. Приблизно масу тіла дитини у віці 2-11 років можна встановити за формулою:

$$M = 10\text{кг} + (2 \times n),$$

де: n-кількість років

Зріст

Довжина тіла новонародженої дитини дорівнює 48-52 см, у середньому - 50 см. Середній зріст дитини старше року можна встановити за формулою:

Якщо дитині менше 4 років, її зріст дорівнює:

$$100\text{см} - 8 \times (4 - n),$$

де n - кількість років; 8 - щорічна середня надбавка в зрості дітей до 4 років;

$$100\text{см} - 6 \times (n - 4),$$

де n - кількість років; 6 - щорічна середня надбавка в зрості дітей старше 4 років

Окружність голови

Окружність голови новонародженого дорівнює 34-36 см.
Особливо інтенсивно збільшується окружність голови в перші місяці життя .

Визначення окружності голови дітей І року життя

6 міс.=43 см,

*на кожен місяць,що недостає до 6 міс,відняти 1,5 см;

*на кожен наступний додати по 0,5 см

Для визначення окружності голови у дітей старше І року життя на основу береться окружність голови у дитини 5 років-50см.

5 років-50 см

*на кожен рік,що недостає до 5 років- мінус 1см

*на кожен рік наступний після 5 років- потрібно додати 0,6 см

Окружність грудної клітки

Окружність грудної клітки у новонародженої дитини на 1-2 місяці менша за окружність голови в 4-5 місяців ці дві величини зрівнюються, пізніше окружність грудної клітки збільшується швидше, ніж окружність голови.

Визначення окружність грудної клітки в дітей від 1 до 10 років:

$$63 \text{ см} - 1,5 \text{ см}(10 - n)$$

де: 63 - середня окружність грудної клітки дитини 10 років,
n - кількість років